Rok III. Zakopane, Sobota dnia 24 Czerwca 1893 r. Nr. 4.

GAZETA ZAKOPIAŃSKA.

Pierwszy polski organ dla spraw
turystycznych, klimatycznych i komunikacyjnych.
Z urzędową listą imienną gości.

Wychodzi co tydzeń.

Cena pojedynczego numeru 10 ct. = 10 kop.
Abonament na sezon letni wynosi 2 złr. = 2 rs.

Prenumeratę przyjmują, jakoteż pojedyncze numera sprzedają: *w Krakowie:* Ajencya gazet p. Herza oraz znaczniejsze księgarnie, *we Lwowie:* Ajencya gazet p. Płohna i znaczniejsze księgarnie, *w Warszawie:* Księgarnia pp. Gebethnera i Wolffa.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 2 złr. od 40 cm.² a 4 złr. od 80 cm.² objętości.
„Nadesłane“ od wiersza 30 ct.

Redaktor odpowiedzialny: WALERY ELJASZ.
Wydawca: S. S. BĘDZIKIEWICZ.

Redakcya i Administracya „Gazety Zakopiańskiej“ w Zakopanem,
Biuro Stacyi klimatycznej.

Czy Zakopane nadaje się do terenowego leczenia systemem prof. Oertla?

(Według Dra Stanisława Ponikły).

Poprzednio już wyjaśniono, że klimat alpejski już w spokoju czynnność oddychania i energię akcyi sercowej potęguje. Wszelkie tedy choroby serca, które celem zrównoważenia rozdziału krwi po ustroju wymagają pomnożenia pracy mechanicznej serca, innemi słowy wzmożenia dzielności mięśnia sercowego, mogą odnieść korzyści z działania klimatu tego, luboby organiczne zmiany nie dopuszczały zupełnego wyleczenia.

Tu należy przedewszystkiem poczynające stłuszczenie mięśnia sercowego na tle niedokrewności ogólnej, lżejszej błednicy, po ciężkich chorobach zakaźnych, wątłe serce, jako towarzysz skłonności ustrojowej do gruźlicy, przypadki zacieśnienia krążenia płucnego skutkiem skrzywień stosu pacierzowego, nareszcie i wady sercowe organiczne, lecz te tylko, które są zdolne zupełnej kompensacyi i gdzie stan ogólny nie stanowi przeciwwskazania.

Oprócz klimatu wskazały nam prace M. Oertla [1]) nowy, dawniej nie wyzyskiwany czynnik leczniczy we właściwościach terenu miejscowości górskich. Nie tu miejsce rozpatrywać szczegółowo teoryę Oertla, zresztą już bardzo rozgłośną, przytaczać *pro* i *contra*: pragnący bliżej zapoznać się z rzeczą znajdzie w oryginalnych dziełach autora szczegóły, ich uzasadnienie i wyniki praktyczne.

[1]) M. J. Oertel, *Handbuch der allg. Therapie der Kreislaufsstörungen 3 Aufl.* — Tenże, *Ueber Terrain-Curorte, Leipzig* 1886.

W zasadzie zapatrywanie Oertla jest następujące: Mięsień sercowy ulega tym samym prawidłom, co każdy inny mięsień ciała; celem wzmożenia jego dzielności potrzebnem jest: 1) stosowne, racyonalne i energiczne odżywienie jego włókien; nakładanie mu stopniowe coraz to większej pracy i pobudzanie do silniejszych i skuteczniejszych skurczów, jednem słowem istna gimnastyka mięśniowa serca; 3) gdy mięsień sercowy, jako od woli niezawisły, usuwa się z pod naszego bezpośredniego rozporządzenia, znachodzimy przecież odpowiedni środek pośredni w tej mierze, a tym środkiem jest: chodzenie wstępujące po równi pochyłej, maszerowanie, spinanie się po wzgórzach i górach. Odbywanie systematycznych marszów przyspiesza krążenie żylne ku sercu prawemu, a potęgując siłę i wydatność wdechu pomnaża przypływ krwi do płuc i ułatwia przez to obfitsze zaopatrywanie w krew układa tętniczego, objawy te zaś są niezbędne celem wyrównania zboczeń w krążeniu i wzmocnienia zdolności mięśnia sercowego do właściwej mu pracy mechanicznej. 4) Miejscowości górskie i alpejskie nadają się najlepiej do tego „terenowego“ leczenia, zwłaszcza takie, które mają równocześnie zalety klimatyczne, jak mechaniczna i bakteryologiczna czystość powietrza, względna suchość i mniejsze ciśnienie powietrza, ułatwiające wykonywanie pracy mięśniowej. Oto *succus et essentia* zapatrywań Oertla.

Ze względu na rozgłos sprawy nie będzie od rzeczy wyjaśnić, czy i w Zakopanem leczenie *a la* Oertel stosowanem być może.

Wiadomo, że wzmacnianie mięśnia sercowego według Oertla ma się odbywać systematycznie, stopniowo tak, jak n. p. zwykła gimnastyka mięśni barku ciążkami, z tą różnicą, że „dawką“ leczniczą będzie tu pewna jednostka pracy zadana mięśniowi sercowemu do spełnienia przy wstępowaniu po równi pochyłej w górach. Jednostka ta zależy: 1) od długości drogi odbytej n. p. $^1/_2$, 1, 2, 3 kilometrów; 2) od stopnia wznoszenia się drogi, czyli od wielkości kąta, jaki droga tworzy z poziomem; 2) od chyżości postępowania po tej drodze, względnie od czasu marszu n. p. 10, 20, 30 minut itd. Im dłuższa droga przebyta, im znaczniejsze wznoszenie się drogi, im większa chyżość marszu, tem większa praca mięśniowa przez serce dokonana. Z tego punktu rozróżnia Oertel drogi przechadzkowe: 1) prawie poziome, 2) o łagodnem wznoszeniu się, 3) mocno wznoszące się, 4) strome.

Pomijając drogi „prawie poziome“, których nie brak nigdzie, przykładem drogi o łagodnem wznoszeniu się byłaby w Zakopanem droga od mostu poniżej kościoła parafialnego do Kuźnic, droga na 4000 m. długa, przedstawiająca wzniesienie ogólne na 180 m., zatem średnie wznoszenie się $4^1/_2$%, dosyć jednostajnie rozdzielone. — Droga ta dobra, w pierwszej połowie polem otwartem, dalej częścią wśród lasu szpilkowego wiodąca

nadawałaby się wybornie do ćwiczeń terenowych; liczne domostwa dają sposobność do schronienia się na przypadek nagłej słoty.

Droga przechadzkowa mocno wznosząca się mogłaby być stosownie urządzoną na Gubałówkę, wzgórze na północ od Zakopanego 1125 m. wyniosłe, ponad poziom kościoła 289 m.; odległość w prostej linii od kościoła na grzbiet góry wynosi 1500 metr., zatem stopień wznoszenia się średniego w prostej linii wynosi 19%, który przez urządzenie dobrego, wężowato wijącego się chodnika lub ścieżki, może być dowolnie złagodzony. Wzgórze to bardzo bliskie, ze środka wsi łatwo dostępne, zwrócone ku południowi, o gruncie dozwalającym na łatwe urządzenie dróg przechadzkowych, bardzo a bardzo nadaje się do doświadczenia systemu Oertla.

Nareszcie dobrym przykładem dróg stromych byłby Boczań od Kuźnic 1280 m. wyniosły, 280 m. ponad Kuźnice; z Kuźnic na grzbiet w prostej linii 1150 metr., zatem stopień średniego wznoszenia się = 24·3%. Możnaby jeszcze wiele innych dostępnych dróg wskazać, atoli powyższe 3 odpowiadałyby wymogom Oertla w zupełności.

Celem urządzenia dróg przechadzkowych *a la* Oertel potrzebaby: 1) odpowiedniemi znakami (na kamieniach, drzewach n p. czerwoną barwą) oznaczyć części drogi stanowiące niejako poszczególne dawki lecznicze, uwzględniając (dokładnem obliczeniem) stopień wznoszenia się drogi w różnych jej odcinkach, t. j. odległości wymagające pewnej oznaczonej pracy mięśniowej w ogóle, a w szczególności pracy mięśnia sercowego; przytem oczywiście tem mniejsza długość drogi przypadnie na taki jeden dział, im znaczniejsze jest wznoszenie się. 2) Urządzić liczne altany (mogą być bardzo skromne i prymitywye) w miejscach, gdzie brak bliskich domów mieszkalnych, celem schronienia się podczas nagłej słoty i burzy (urządzenie licznych ławek do wypoczynku uważa Oertel za niekonieczne, kładąc nacisk na tę okoliczność, że należy przy odbywaniu marszów leczniczych odpoczywać stojąco). 3) Wypracowanie i wydanie małych podręcznych map, oznaczających rozpołożenie drożyn, do leczenia terenem służących, i poszczególne równowartościowe ich działy za jednostkę marszu uznane, najlepiej kreślonych sposobem hypsometrycznym (dla osób inteligentnych bardzo miłe i pożądane).

Wobec nieznacznych kosztów wartoby tymczasem chociaż sposobem najprostszym pourządzać i poozanaczać takie drożyny w Zakopanem — tyle pewna, że w Zakopanem od późnej wiosny do wczesnej jesieni leczenie sposobem Oertla mogłoby się odbywać bardzo dobrze i zbyteczna w tej porze wyprawiać chorych celem samego tylko leczenia terenem za granicę. Bardzo dokładnie i umiejętnie wytknięte drożyny według Oertla znachodzą się w Meranie, Arco, Bozen, Szmeksie i wielu innych miejscach klimatycznych.

KRONIKA.

Zapiski osobiste. Stan zdrowia proboszcza ks. Stolarczyka budzi poważne obawy.

Szef sztabu jeneralnego austro-węgierskiego F. Z. M. Baron Beck z oficerami sztabu, między którymi znajduje się pięciu jenerałów, przybędzie 26 b. m. w celach naukowo-wojskowych do Zakopanego. D. 27 b. m. wyruszy ekspedycya w dalszą podróż do Jaworzyny Węgierskiej. Jak się dowiadujemy, ma być przy tej sposobności rozważoną sprawa budowy kolei żelaznej Tatrzańskiej.

Liczba gości w Zakopanem wynosi obecnie około 430 osób.

Henryk Sienkiewicz, bawiący obecnie w naszej stacyi klimatycznej, zajęty jest właśnie pisaniem obszernej powieści p. t. „Rodzina Połanieckich, którą w lipcu r. b. rozpocznie drukować *Biblioteka Warszawska.*

Zapowiedziany na czerwiec ślub znakomitego powieściopisarza z p. Maryą Wołodkowiczówną, został odłożony, jak się dowiadujemy, na sierpień r. b.

Prezydyum Namiestnictwa reskryptem z d. 20 maja b. r. l. 5140 zamianowało komisarzem rządowym Stacyi klimatycznej w Zakopanem na pierwszą połowę sezonu letniego, t. j. do 15 lipca 1893 roku, c. k. komisarza powiatowego ze Stanisławowa Leona Kruszyńskiego, zaś na drugą połowę od 16 lipca do końca sezonu adjunkta lwowskiej c. k. Dyrekcyi policyi Pawła Sobotę.

Podany w poprzednim numerze wykaz lekarzy Polaków, praktykujących w Zdrojowiskach i Stacyach klimatycznych krajowych i zagranicznych, uzupełniamy następującem wyjaśnieniem, nadesłanem nam przez p. G. P. z Zakopanego:

1) Szczawnica traci w tym roku jednego z najzdolniejszych lekarzy tam praktykujących, mianowicie Dra Nieszkowskiego. Kto ratował zdrowie u źródeł Józefinki lub Szczepana, temu wiadomem jest, ile doniosłości posiadały światłe rady Dra N., nic więc dziwnego, iż nieraz całemi godzinami goście wyczekiwali w poczekalni, taki tłok tam panował. W tym roku Dr. N. spędza lato w Warszawie.

2) Pomiędzy lekarzami, praktykującymi w Zakopanem pominięto Dra M. Kulczyckiego, praktykującego tutaj od lat dwóch.

3) Dr. Tymowski od zimy r. 1890 nie praktykuje w San Remo, lecz w Nizzy i tylko w sezonie zimowym; z pierwszym maja udaje się do Szwajcaryi, gdzie jest dyrektorem wielkiego Zakładu kąpielowo-inhalacyjnego w miejscowości Schinznach, dokąd corocznie tłumy chorych z Francyi przybywają, dzięki zadziwiająco skutecznym kąpielom siarczanym i inhalacyom. Cały Zakład został urządzony pod kierunkiem dra T., on wprowadził tam w modę łaźnię parową rosyjską; za jego też staraniem wzniesiono w parku ze składek gości szpital dla ubogich, gdzie darmo lub za nader niską cenę ubodzy chorzy mogą ratować zdrowie.

W Busku praktykować będzie także Dr. Radziszewski, w Krynicy Dr. G. Waligórski, w Truskawcu Dr. E. Kozłowski, w Szwoszowicach Dr. T. Kotulecki.

Odwaga. W znajdującej się w biurze Stacyi klimatycznej księdze uwag, czytamy następujący czyn odwagi i poświęcenia: „Dnia 26 lipca 1891 r. w powrocie z groty Pawlikowskiego (Dolina Kościeliska) uratował życie mojej siostrze przewodnik Maciej Roj Spyrkowski przytomnością umysłu i narażeniem własnego życia. Ogromny głaz, strącony przez pasące się powyżej owce, zlatywał z nieopisaną chyżością ponad głową mej siostry. Jedna sekunda — a byłaby zmiażdżoną. Wymieniony przewodnik z zaparciem się i pogardą życia pochwycił wpół nieprzytomną i uniósł na miejsce bezpieczne. *Dr. W. B.*

Badania bakteorologiczne. Jedną z cech najważniejszych, decydujących o dobroci lub szkodliwości powietrza, jest zawartość w niem zarodników bakteryj: ogólnie mówiąc, czem jest ona niższą, czem mniej mieści się w powietrzu drobnoustrojów, tem dodatniejszy wpływ ono mieć może na organizm człowieka. Badania podjęte w celu określenia ilości i jakości bakteryj w powietrzu zakopiańskiem, dały wyniki zupełnie zadawalniające. Ilość zarodników, obliczana zwykle w stosunku do jednego metra sześciennego powietrza, okazała się bardzo niewielką: w miejscowościach najbardziej zaludnionych i ruchliwych (np. Krupówki) wynosi po paręset w 1 metrze kub., w miejscach mniej gęsto zamieszkanych (np. Chramcówki) zniża się do stu, wreszcie na znaczniejszych wzniesieniach (Gubałówka) ogranicza się do kilkudziesięciu i mniej, na tę samą ilość powietrza. Otrzymane liczby będą najlepiej zrozumiałe, jeżeli porównamy je z danemi dotyczącemi wielkich ognisk życia cywilizowanego — miast. Tak np. na taką samą ilość powietrza (1 metr. kub.) w Paryżu na ulicy Rivoli wypada 22.000 zarodników bakteryj. Szkoda, że nie mamy dotychczas takich danych z naszych miast polskich; prawdopodobnie nie byłyby one lepsze. Drugą stroną badań, świadczącą zarówno na korzyść powietrza w Zakopanem, jest jakość wykazanych w niem bakteryj: wszystkie znalezione rodzaje należą do rzędu niechorobotwórczych t. j. dostanie się ich do organizmu ludzkiego jest zupełnie dlań nieszkodliwe i nie powoduje żadnych zaburzeń. Są to jednem słowem drobnoustroje dla ustroju człowieka obojętne.

Oczyszczanie ścian w pokojach. W celu przekonania się, czem najlepiej (ze względów zdrowotnych) oczyszczać ściany, Cronberg umyślnie zanieczyszczał tapety i ściany malowane olejno lub klejowo hodowlami gronkowców, laseczników gruźliczych i t. p. Następnie obcierał je wilgotną gąbką, gumą, zamszem. Po obtarciu, zdejmował kawałeczki tapet lub ściany zapomocą przepalonego noża i kładł na odżywki. Okazało się, że najdokładniej oczyszcza gąbka wilgotna: obcieranie nią ścian malowanych olejno lub klejowo nie było tak skuteczne jak obcieranie tapet.

Poczta listowa. Odchodzi z Zakopanego do Nowego Targu, Chabówki i Szczawnicy o g. 4 min. 30 rano, o. 8 min. 45 rano i o g. 4 min. 30 pop. Przychodzi do Zakopanego z Chabówki, Nowego Targu i Szczawnicy o g. 9 rano, o g. 7 wieczór i o g. 9 wieczór. Poczta osobowa przyjeżdża i odjeżdża w tych samych godzinach jak poczta listowa. Cena jazdy z Zakopanego do Chabówki lub na odwrót od osoby 2 złr. 10 cnt.

Biura urzędu pocztowego i telegraficznego (na Krupówkach naprzeciw „Jaszczurówki") otwarte w dni powszednie od g. 8—12 i od g. 2—6, w niedziele od g. 8½—11½ rano i od g. 3—4 pop.

Biuro Stacyi klimatycznej (na Krupówkach w domu Krzeptowskiego obok Apteki) otwarte w dni powszednie od g. 8—12 i od 3—6.

Biuro Towarzystwa Tatrzańskiego (w „Kasynie" na Krupówkach) otwarte w dni powszednie od g. 9—1 i od 3—6, w niedziele od g. 10—1. Od 15 15 czerwca do 1 lipca i od 1 września do końca sezonu letniego otwarte tylko popołudniu od g. 3—6.

Przewodnictwo w Tatrach Polskich. Przepisy co do przewodnictwa i wynagrodzenia, rysopis przewodnika i zakres jego uzdolnienia określone są wyraźnie w książeczce służbowej, którą każdy przewodnik powinien gościowi okazać. Przewodnicy *pierwszorzędni umieją oprowadzać po całych Tatrach;* należytość przy jednodniowych wycieczkach 1 złr. 50 cnt. i żywność, przy większych wycieczkach 2 złr. do 3 złr. dziennie i żywność. — Przewodnicy *drugorzędni* mają w książeczkach wyszczególnione uzdolnienie, dokąd prowadzić umieją; należytość za prowadzenie na wyższe szczyty połączone z noclegiem dziennie 2 złr. i żywność, za prowadzenie do Morskiego Oka przez Zawrat 1 złr. 50 cnt. dziennie i żywność, przy jednodniowych wycieczkach 1 złr. i żywność. — Przewodnicy *trzeciorzędni* mają w swoich książeczkach podane miejsca, dokąd prowadzić umieją; należytość przy wycieczkach z noclegiem 1 złr. 50 cnt. dziennie i żywność, przy jednodniowych wycieczkach 1 złr. i żywność.

Wykaz przewodników: Maciej Sieczka, Szymon Tatar, Jędrzej Wala syn, Wojciech Roj, Jan Gronikowski, Bartłomiej Obrochta, Szymon Tatar młodszy, Wojciech Giewont, Jan Gąsienica z Bystrego, Wojciech Ślimak, Jędrzej Pęksa, Józef Pęksa. Jan Kubin młodszy, Klemens Bachleda, Walenty Brzega, Jan Kubin starszy, Jan Stopka, Wojciech Gładczan, Kaźmierz Bednarz, Jan Gąsienica Byrcyn;

wszyscy pierwszorzędni. Drugorzędnych przewodników jest 10, trzeciorzędnych 20. Każdy przewodnik bez wyjątku winien mieć na piersiach odznakę z numerem łacińskim (I. II. III.) oznaczającym klapę i z arabską cyfrą, która powinna zgadzać się z numerem książeczki służbowej.

Taksa kuracyjna. Stacya klimatyczna pobiera w sezonie letnim od gości przebywających nad 6 dni w Zakopanem po 3 złr. od osoby pojedynczej, zaś od rodziny złożonej z trzech osób 8 złr. W sezonie zimowym od każdej osoby 5 złr. zaś od rodziny 10 złr.

Gazetę Zakopiańską nabywać można w Zakopanem: w Biurze Towarzystwa Tatrzańskiego; w Biurze Stacyi klimatycznej; w Spółce Handlowej; w Aptece; w Bazarze Zakopiańskim; w cukierni Skowrońskiego.

Głosy publiczne.

W. P. G. P. w Z. Uwagę pańską w sprawie zlewania ulic podaliśmy do wiadomości komisyi klimatycznej.

Redakcya.

KĄCIK HUMORYSTYCZNY

Pomyłka druku.

— Cóż Poślubscy tak mało wycieczkują? Czy ze względów ekonomicznych?

— Dajcie im pokój, jedno w drugiem po uszy zakopane.

NADESŁANE.

Zupełny **statut Stacyi klimatycznej w Zakopanem** wydany rozporządzeniem Namiestnictwa z d. 12 Stycznia 1893 r. drukowany był w Nrach 1 i 2 *Gazety Zakopiańskiej*; cena 20 ct.

„Zakopane, jako miejsce klimatyczne", napisał Dr. S. Ponikło. Cena 45 ct. (Dochód przeznaczony na urządzenie kiosku meteorologicznego w Zakopanem).

Dla wygody szanownych gości urządzoną została przez J. W. P. Hr. Zamoyskiego na Krupówkach naprzeciw urzędu pocztowo-telegraficznego **Sprzedaż Wina, Piwa, Kognaków, Wódek i t. d.** oraz **Restauracya.** Zarząd znajduje się w rękach restauratora p. M. Denkiewicza, znanego już dawno publiczności. Lokal urządzony z komfortem, usługa szybka i rzetelna a ceny bardzo umiarkowane.

Śniadania, obiady, podwieczorki, kolacye. Trafika.

Dziękując za dotychczasowe względy, poleca się nadal łaskawej pamięci szanownych gości

z poważaniem

Zarząd.

Dla wygody P. T. Podróżnych urządziliśmy na stacyi kolei w Chabówce sprzedaż pojedynczych numerów naszej gazety.

II. Lista gości Stacyi klimatycznej w Zakopanem.

Do dnia 15 czerwca 1893 r.

Nr. porz.	Nazwisko, Imię, Godność	Miejsce stałego zamieszkania	Mieszkanie w Zakopanem	L. osób
70	**Jankowski** Kaźmierz, inżynier Wydziału kraj.	Lwów	Urban	1
71	**Lessel** Marya ze służbą	Warszawa	J. Surzycka	4
72	**Kamieński** Julian, radca rządowy	Radom	Krupówki, J. Bachleda Curuś	1
73	**Bar. Lesser** Wiktor, król. port. konzul.	Warszawa	Urban	1
74	**Kaufman** Ignacy, kupiec	Kraków	Kulig	1
75	**Gutman** Osias, kupiec	Podgórze	„	1
76	**Starkiewicz** Leon, dzierżawca dóbr	Trościaniec Wielki	„	1
77	**Kruszyński** Leon, c. k komisarz powiatowy	Stanisławów	„	1
78	**Uleniecka** Marya, właść. dóbr	Kraków	Dr. Chramiec	1
79	**Zakrzeński** Bolesław, właść ziemski z żoną	„	„	2
80	**Smolik** Franciszek, c. k. oficyał pocztowy	Nowy Sącz	Pawłowski	1
81	**Purchia** Franciszek, c. k. listonosz	Lwów	Górska	1
82	**Brożek** Jan, c. k. listonosz	Kraków	„	1
83	**Borowiczka** Tomasz, c. k. oficyał pocztowy	Lwów	G. Finger	1
84	**Fejst** Jan, fabrykant	Warszawa	Kulig	1
85	**Keller** Hieronim, kupiec z żoną i córką	Czechy	Obrochta	3
86	**Głowacka** Kaźmiera, nauczycielka gimn.	Minsk	Jordanówka	1
87	**Rajkiewiczówna** Władysława, córka mecenasa	„	„	1
88	**Jeronim** Berta z dziećmi i służbą	Warszawa	Michał Gąsienica	5
89	**Dittrich** Herman, fabrykant	Prusy	Kulig	1
90	**Rose** Fritz, kupiec	„	„	1
91	**Bohus** Edmund, c. k. podpułkownik huzarów	Stuhlweissenburg	„	1
92	**Sikorki** Józef b. redaktor z żoną, dziećmi i służbą	Warszawa	Jędrzej Ślimak	7
93	**Gnoińska** Helena, żona inżyniera z dziećmi, boną, kucharzem i sługami	„	ul. Chałubińskiego	10
94	**Święcicka** Zofia, żona obywatela z dziećmi i boną	„	Jan Malacina	4
95	**Dr. Buzawa-Schoen** Henryk, adwokat z żoną, dziećmi i służącemi	Kraków	L. Czubernat	8
96	**Zacharjewicz** Viggo medyk	Wiedeń	Dr. Chwistek	1
97	**Hallerowa** Olga, właśc. ziemska	Wieliczka	Dr. Chramiec	1
98	**Madejewski**, b. prezyd. Sądu	Kraków	„	1
99	**Świderski** Jan, inżynier	Petersburg	„	1
100	**Świderska** Helena, żona radcy dworu	„	„	1
101	**Pfitznerowa** z Krosińskich Kamila z córkami	Poznań	Sieczka	3
102	**Hösick** Ferdynand, literat	Warszawa	Kasprusie	1
103	**Mierzejewska** Konstancya, właśc. dóbr z córką	„	Urban	2
104	**Szulc** Karol, kupiec z żoną, córkami i służącą	„	„	5
105	**Urban** Eleonora, żona kupca z dziećmi, babką i boną	Kraków	„	5
106	**Barabasz** Anna, żona profesora	„	Stara Polana	1
107	**Barabaszowa** Felicya z dziećmi i służącą	„	„ „	5
108	**Baraniecka** Zofia, żona c. k. prof. Uniw. z córkami i sługą	„	„ „	4
109	**Lanikiewicz** Marya, żona c. k. starosty z córkami	Żółkiew	Dr. Chramiec	3
110	**Romer** hrabia Eustachy	Kraków	„	1
111	**Mariański** Walery, insp. lasów	Lwów	Dr. Piasecki	1
112	**Trylska** Eugenia z matką, dziećmi, nauczycielką i sługami	Warszawa	Józef Chramiec	7
113	**Dr. Trzebicky** Rudolf, b. lekarz sztabowy z żoną, córką i służącemi	Kraków	Jan Kubin	5
114	**Mirecka** Marya	Warszawa	Julia Grabowska	1
115	**Gromadzki** Henryk, sędzia	Elisawetgrad	Kulig	1
116	**Dr. Smorągiewicz** Kaźmierz, lekarz Stacyi klimatycznej	Kraków	Stacya klimatyczna	1
117	**Stolarski** Józef, naczelnik stacyi kolei	Rawa ruska	Ks. Stolarczyk	1
118	**Dziembowski** Władysław	W. Ks. Poznańskie	Kasyno	1

SPÓŁKA HANDLOWA w ZAKOPANEM

Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką

poleca:

wszelkie towary kolonialne i spożywcze; wina, rumy, likiery, rosolisy i piwo. Porcelanę, szkło, naczynia kuchenne blaszane i żelazne. Materyały pisemne, przybory do szycia, toaletowe i galanteryjne. Bieliznę białą, włóczkową i prof. Dra Jaegera. Wszelkie wyroby w zakres handlu żelaznego wchodzące. Wyroby koszykarskie, płótna krajowe i bieliznę stołową.

Skład serdaków własnego wyrobu.

Wielki skład wyrobów drzewnych, rzeźbionych według wzorów Wgo Stanisława Witkiewicza.

Spółka Handlowa zaopatrzona jest we wszelkiego rodzaju towary potrzebne tak dla ludności miejscowej jak i dla przybywających na sezon gości.

C. k. austryackie koleje państwowe.

(Wyciąg z rozkładu jazdy dla ruchu osobowego, ważnego od 1 Maja 1893 r.)

Odchodzą z **Krakowa** do **Chabówki** (Zakopanego):

0 godz. 8 min. 44 rano

(przyjazd do Chabówki o godz. 1 min. 36 popoł.),

0 godz. 7 min. 5 wieczorem

(przyjazd do Chabówki o godz. 11 min. 58 w nocy).

Od d. 25 Czerwca do 15 Września włącznie kursuje także pociąg osobowy, wychodzący z Krakowa

o godz. 8 min. 25 rano

(przyjazd do Chabówki o godz. 12 min. 34 popoł.).

Łazienki w Zakopanem

na Krupówkach

obok Biura Stacyi klimatycznej i Apteki

otwarte codziennie od 6 rano do 9 wieczór, w niedziele od 6 do 10 rano i od 4 do 9 popołudniu.

W nowo i wygodnie urządzonych Łazienkach wannowych wydaje się kąpiele ciepłe, zimne, igliwiowe, borowinowe, tusze i wszelkie procedury hydropatyczne pod nadzorem lekarza.

O liczne odwiedziny uprasza

z wysokim szacunkiem

S. Krzeptowski,

b. kąpielowy w Zakładzie Dra Chramca.

PIERWSZE POLSKIE

przedsiębiorstwo wysyłkowe w Wiedniu

ALBIN KRAJEWSKI

IV. Wiedener Hauptstrasse 51.

Poleca się do dostarczania każdego artykułu jakiego kto tylko zażąda, załatwia wszelkie sprawunki, dostarcza **taniej** jak wszędzie:

Maszyny do szycia, **Płaszcze** gumowe nieprzemakalne, **Artykuły** toaletowo, **Konfekcyę** i bieliznę damską i męską. **Maszyny** do prania, **magle, wyżymaczki**, urządzenia kuchenne, bieliznę stołową. **Farby** i przybory artystyczne i zwykłe do każdego malowania. **Story** i **żaluzye** po bajecznie niskich cenach itp. itp.

Gry towarzyskie. Hamaki. Ognie sztuczne.

Cenniki i oferty odwrotnie i franco.

Inserate und Empfehlungen

finden weiteste Verbreitung in der

„Gazeta Zakopiańska"

einziges polnisches Organ für Cur-, Reise- und Verkehrs-Angelegenheiten, welches wöchentlich mit officieller Fremdenliste erscheint.

Die **„Gazeta Zakopiańska"** liegt in sämmtlichen Hôtels, Restaurants, Cafés etc. auf, ebenso in den übrigen Curorten von Galizien, Kongresspolen, Russland, Ober-Ungarn, und kann daher allen Denen, welchen an einer grösstmöglichen Verbreitung ihrer Ankündigungen gelegen ist, aufs Beste empfehlen werden.

Die Expedition

der Cur- und Reise-Zeitung

„GAZETA ZAKOPIAŃSKA

in Zakopane, Galizien.

UZDROWISKO ZAKOPANE W GALICYI

u stóp Gór Tatrzańskich,

Stacya Klimatyczna letnia i zimowa otwarta przez cały rok. — Sezon letni trwa od dnia 1 Czerwca do 30 Września, sezon zimowy od 1 Października do 31 Maja.

Stacya kolei Karpackiej w Chabówce, zkąd wygodną szosą w 6 godzin końmi na miejsce. — Apteka, poczta i telegraf w miejscu.

Zakłady wodolecznicze Dra A. Chramca i Dra W. Piaseckiego.

Towarzystwo Tatrzańskie. — Kasyno z salami do tańców, zabaw, gier, przedstawień, koncertów itp. — Kilka restauracyj. — Hotele. — Wille. — Domy mieszkalne. — Spółka handlowa zaopatrzona we wszelkie potrzeby dla gości. — Cukiernie. — Czytelnia. — Wypożyczalnia książek. — Łazienki. — Zakład fotograficzny i t. d.

Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego.

Balsamicznie orzeźwiające powietrze alpejskie. — Wspaniałe bliższe i dalsze wycieczki w Tatry, pieszo, wozami lub wierzchem konno.

Najnowszy illustrowany

PRZEWODNIK do TATR

Pienin i Szczawnic

przez

WALEREGO ELJASZA

z 45 obrazkami, z 2 planami i kolorową mapą Tatr.

(Wydanie czwarte, przerobione i pomnożone str. 436).

W ozdobnej oprawie.

Do nabycia

w księgarniach po miastach i na miejscu w Zakopanem

po cenie 2 złr. 30 ct.

BAZAR ZAKOPIAŃSKI

na Krupówkach

otwarty przez cały rok

poleca Szan. P. T. Publiczności swój

SKŁAD

TOWARÓW GALANTERYJNYCH i MODNYCH

po cenach umiarkowanych.

PAMIĄTKI z ZAKOPANEGO.

MIESZKANIA LETNIE

są do wynajęcia w Zakopanem

w willi Eljaszówce na Starej Polanie

wśród lasu, z wspaniałym widokiem na Tatry.

Pokoje z piecami, wygodnie i porządnie umeblowane, w łóżkach materace; do każdego mieszkania oprócz werandy należą: kuchnia, szpiżarnia i drewutnia.

Ceny niższe, niż w domach góralskich.

Wiadomość na miejscu lub w Krakowie, ulica Karmelicka l. 23.

Czcionkami drukarni Związkowej w Krakowie, pod zarządem A. Szyjewskiego.